

JAVNI POZIV ZA POTICANJE AUDIOVIZUALNIH DJELATNOSTI I STVARALAŠTVA 2. ROK, 2025.
DOKUMENTARNI FILM, UMJETNIČKI SAVJETNIK: ROBERT TOMIĆ ZUBER
KATEGORIJA: POTICANJE PROIZVODNJE FILMOVA - DUGOMETRAŽNI DOKUMENTARNI FILM – 11.
rujna 2025.

OPĆI OSVRT

Na javni poziv u kategoriji proizvodnje dugometražnog dokumentarnog filma u 2. roku 2025., prijavljeno je sveukupno **16 projekata**. Od njih 16, dva nisu razmatrana – jedan zbog nepotpune dokumentacije, drugi zbog premašenog broja prijava jednog autora.

U smislu onoga što je recentna dokumentaristika danas, valja reći pred kraj mandata ovog umjetničkog savjetnika, kako se čini da polako na scenu ulazi nova generacija autora koja uz renomirana imena stvara ravnopravni balans u smislu transgeneracijske tematike, koja donosi autorski interes i onih čije filmsko promišljanje do sada nismo vidjeli. Ovo ističem uzimajući u obzir cjelokupni zbir prijava na ovaj poziv, ne samo one koje predlažem da dobiju potporu HAVC-a. Od tih, jedan jest debitant u dugoj dokumentarnoj formi, no ono što može veseliti da i među onima koji nisu odobreni ima vrlo dobrih prijedloga. Za razliku od nekih poziva, tijekom ovog mandata, ono što također može veseliti jest činjenica da se smanjio broj ponovnih prijava odbijenih projekata u gotovo istoj verziji, bez ikakva napretka naspram onih prijava koje su dobile negativnu recenziju. Nije da su posve nestali, ali se njihov broj znatno smanjio.

Sama pak tematika prijavljenih projekata sve je različitija, od onih osobnih projekata u kojima je autor i protagonist, preko društveno relevantne tematike, do one iz Domovinskog rata. Vjerujem da će se taj trend nastaviti i u sljedećem razdoblju, što me osobno i kao autora veseli. U tom smislu HAVC kao institucija, pokazuje da je relevantna za ovu vrst prijave dokumentarnih projekata, i time njeguje različitost dokumentarnog izričaja u vremenu kada dokumentarni naslovi poput onaj Igora Bezinovića *Fiume o morte!*, doživljavaju velike uspjehe ne samo na nacionalnoj razini već i na međunarodnoj festivalskoj sceni. Velika je to stvar, uzimajući u obzir zapravo budžetne mogućnosti ovog Centra u kojem je jasno vidljiv trud da se proizvodnji dokumentarnog filma pomogne da bude održiva, ali uz koji gajim nadu da će upravo uspjesi hrvatskog dokumentarnog filma, još više osvijestiti naklonost u financijskom smislu onih koji taj budžet ovome Centru dodjeljuju.

Zaključno, odobreno je ukupno **6 projekata** za sufinanciranje u ovoj kategoriji, u ukupnom iznosu od **311.000,00 eura**. Svaki od odobrenih projekata različit je od onog drugog potvrđujući upravo spomenutu različitost u tematici hrvatskog dokumentarnog filma, ili pak u autorskom pristupu, dajući gledatelju, uvjeren sam, dokumentarni naslov utemeljen na društvenoj relevantnosti i s jasnom vizijom kreativnosti autora, te njegove umjetničke vrijednosti.

1. BEZBROJ POLJUBACA – Alessio Bozzer, Ivana Marinić Kragić (redatelj/scenaristi) / Ivana Marinić Kragić (producentica) / Udruga Marinis Media (produkcija) - 65.000,00 eur

Koredatelj, ujedno i koscenaristi ovog projekta Alessio Bozzer i Ivana Marinić Kragić, već u svom sinopsisu nude zanimljivu, hrvatsko-italo ili italo-hrvatsku priču o glazbi, pjesmama koje se nisu obazirale na granice koje je postratna Europa dogovorno ocrtala. Nastala hladnoratovska zavjesa, koja se politički nametnula između Italije i tadašnje Jugoslavije, a današnje Hrvatske, glazbeno je bila porozna. Ovaj projekt govori upravo o tom razdoblju, između pedesetih i sedamdesetih godina prošlog stoljeća, kada su pjesme Nille Pizzi, Pina Donaggia, Domenica Modugna, Rite Pavone, Gine Paolija ili pak Sergia Endriga otpjevane na festivalu talijanske glazbe Sanremo, potom putem radijskih valova, ili pak gramofonskih ploča u kratko vrijeme došli do publike s ove strane Jadrana. Putem izvedbi verzija koje su otpjevali izvođači poput Ive Robića, Arsena Dedića, Gabi Novak, Tereze Kesovije ili Radojke Šverko... Pjesma *24.000 baci*, Adriana Celentana postala je i svojevrsna himna jedne generacije. „La musica camina da sola – Glazba hoda sama“ – izjava je jednog sugovornika u ovom filmu, talijanskog glazbenika Pina Donaggia, koja jasno ocrtava o čemu ovaj film govori.

2. IZ PEPELA LIPIKA– Tena Perišin, Janet Harris (redateljice) Janet Harris (scenaristica) / Ana Krce (producentica) / Manevar d.o.o. (produkcija) - 60.000,00 eur

Iznimno je potresna i dramatična priča o sirotištu u Lipiku, stradalom u ratu koje je trudom britanskog pukovnika Marka Cooka obnovljeno, nakon njegove kampanje da se sirotište spasi. U svemu tome sudjeluje i tetka protagonista filma Daniela Topića, Marija Topić. Njena smrt, motor je Danielove želje da uz pomoć kolege Petra Cvirna napiše scenarij za dramsku seriju inspiriranu njenim životom. Ono što autorice ovog projekta, Tena Perišin i Janet Harris nude (obje iskusne autorice, s iznimnim dokumentarističkim radom na dvije javne televizije – HRT i BBC), i više je nego li samo obično svjedočanstvo.

3. IZA OTVORENIH VRATA – Nikola Kuprešanin (redatelj/scenarist), Ena Rahelić (producentica) / Festival mediteranskog filma Split (produkcija) - 60.000,00 eur

Pitanje osobne „psihološke higijene“, na prvu kada se ta tema spominje, biva nerijetko tretirana riječima poput – pa daj, to je tako *passé*, zar ne?! Jer o toj temi se govori u javnom prostoru, nije li tako? I to više nije tabu tema ovog društva? No, je li baš tome tako? Čitajući nekoliko verzija ovog projekta, autora Nikola Kuprešanina, u njegovih nekoliko razvojnih faza kroz ovaj mandat, svjesnost da je ova tema još uvijek tabu u našem društvu ipak je sve veća. Nikola u okruženju dviju žena terapeutkinja, svoje supruge i one koju je odabrao da joj se povjerava, dokaz je da i naizgled alfa muškarac može imati slabosti i da zbog toga nije manje vrijedan. Sama činjenica da ovaj ostvareni autor, riskira (osobno i profesionalno) govoreći o tome pred kamerama, jedan je od onih dokumentarističkih momenata kojima se nadate u nekom dokumentarnom projektu osobne prirode.

4. PREDRAG LUCIĆ: HOMO LUDENS S NAŠEG ŠTEKATA – Ines Pletikos, Kruno Petrinović (redateljica/scenaristi) / Tamara Babun Zovko, Matija Drniković (producenti) / Wolfgang i Dolly d.o.o. (produkcija) - 61.000,00 eur

Pričati priču o Predragu Luciću iznimno je veliki izazov. Bilo da se radi o pisanoj priči ili novinarskoj. Kada se pak radi o filmskoj priči, stvari postaju još kompliciranije. Autorica Ines Pletikos svjesna ulazi u taj rizik, i kroz nekoliko prijava s tim izazovom nosi se ustrajno. U ovoj prijavi njenom autorskom timu pridružuje se koscenarist, Kruno Petrinović s kojim je koscenaristički autorica već surađivala na svojim prošlim projektima i čini se da je uvođenje ove vrste dodatnog scenarističkog okulara u njen projekt, dobra autorska odluka. I čini se da su autori uspjeli pred čitatelja iznijeti tu vrstu pomaknutosti opusa njihova protagonista, čiju su biografiju odlučili ispričati. S dojmom da će takvo što u konačnici uspjeti i pred filmskom publikom učiniti.

5. SEDMI KOLAP – David Lušićić (redatelj/scenarist/producent) / Greta Creative Network (produkcija) – 45.000,00 eur

Prvi put se susrećem s ovim projektom autora Davida Lušićića, koji je do sada uspješno prošao faze razvoja pred prijašnjim umjetničkim savjetnicima. Ono što sam prije čitanja njegova projekta imao, jest dojam o njegovom dosadašnjem filmskom opusu koji je i više nego li dovoljan da se stvori stav kako se radi o vrlo ozbiljnom autoru koji u ovom projektu donosi temu koja nudi spoj od onog načelnog, etnografskog do fenomenološkog, društveno relevantnog sadržaja koji na vrlo plastičan način oslikava ne samo život jednog otoka, kroz jedan ples, već cijelog jednog društva. Moreška kao simbol, ali i predložak dramaturške strukture (sedam plesnih figura kolapa – sedam poglavlja filma) zapravo funkcionira izvrsno. Uz to, iznijeti problematiku koja se tiče lokalne politike, ideoloških ili interesnih razlika, temu sukoba oko građevinskih projekata koji bi mogli uzrokovati rušenja kulturne baštine na tom otoku, zvuči kao svojevrsni društveno-politički triler. Kojem se unaprijed radujem.

6. SOKOL - NEZAUSTAVLJIV KAO SUDBINA – Eduard Galić (redatelj / scenarist) / Dominik Galić (producent) / Umjetnička organizacija MissArt (produkcija) – 20.000,00 eur

U vrijeme dok ponovno prolazim napisanu recenziju za ovaj dokumentarni film, *Sokol*, autora Eduarda Galića, brojka gledatelja koji su pogledali ovaj dokumentarac polako se bliži onoj od 20-ak tisuća. Prema službenim podacima u prvom vikendu pogledalo ga je 6.884 gledatelja, što ga čini dokumentarnim filmom s najboljim otvaranjem distribucije u Hrvatskoj. Svoju prijavu HAVC-u autor i produkcijska kuća pred premijeru utemeljeno koncipiraju kao postproduksijsku prijavu za koju postoji i više nego li dovoljno razloga da se odobri. Govoreći o jednom od junaka Domovinskog rata, za kojeg do ovog filma veliki broj hrvatskih građana nije znao, Velimiru Đereku-Sokolu sve ono što njegova obitelj, suborci, okolina govore pred Galićevom kamerom upućuje na priču jednog odlučnog mladog čovjeka da pomogne gradu u kojem nije rođen i njegovim stanovnicima, iako je njegov rodni grad na drugom kraju zemlje. Iz svoje sigurnosti, krenuo je ka nesigurnosti. U kojoj je na kraju izgubio život. Ali nije do danas zaboravljen.